

Jeden čapkovský ohlas u lužických srbů

Existuje řada příkladů, které dokazují ohlas světové literatury v písemnictví Lužických Srbů. Pro nás je lichotivé, že k nim patří i dílo Karla Čapka. Bez něho si totiž nelze představit vývoj významného hornolužickosrbského spisovatele a malíře Měrcina Nowaka-Njechoránského (1900–1990) známého u nás především knihami *Mistr Krabat* a *Vyprávění lužického všudybyla*.

Skromné lužickosrbské poměry nedovolovaly v předválečné minulosti vytvořit kvantitativně rozsáhlé literární útvary. Jinak tomu bylo u malých slovesných forem. M. Nowak, který studoval ve 20. letech v Praze na Akademii výtvarných umění, byl tehdy rovněž redaktorem a přispěvatelem lužickosrbského tisku. Překládal z české literatury do horní lužické srbštiny a na překladech se učil objevovat pro sebe i pro Lužické Srby též Karla Čapka. Přeložené ukázky *Anglických listů* a dalších Čapkových cestopisů i ze *Zahradníková roku* uveřejňoval v *Lužickosrbských novinách (Serbske listy)* a v *Lužickosrbském studentu (Serbski student)*. Znalost autorovy dokonalé stylistiky, mistrovství jazyka a neopakovatelného humoru vedla M. Nowaka k závěru, že „Karel Čapek je největším českým spisovatelem své doby“. Inspirován Čapkovými cestopisy a s ohledem na vlastní záměry i možnosti jezdí M. Nowak na kole po Horní a Dolní Lužici a píše někdy úsměvné a ironické jindy kritické cestopisné črty a fejetony, na kterých je patrna čapkovská hravost se slovy, jiskřivé nápady. Pořídí si i zahrádku a podle svého vzoru tvoří na toto téma rozmarné a subjektivně pojaté zápisky milovníka přírody. Dalším podnětem pro M. Nowaka byly Čapkovy moderní pohádky a bajky s tendenčním politickým satirickým hrotem. Sám pěstoval tyto žánry ve vlastních domácích podmínkách v poněkud klasičtější podobě. M. Nowak doložil i po 2. světové válce, kdy se stal v Horní Lužici uznávaným umělcem, svoji lásku k dílu slavného českého spisovatele dalšími překlady tří drobných výborů z krátkých próz do horní lužické srbštiny (*Devatero pohádek, Povídky z druhé kapsy*). Překlady byly velmi náročné a pro některé lidové nebo úřední výrazy nenalezl Nowak vhodné slovo a musel je vynechat.

Závěrem lze poznamenat, že M. Nowak přiznává z české literatury výhradně Čapkův stylistický vliv. A stálo by za studii dopátrat se, nakolik nezůstalo jen u stylistiky.

Josef Lebeda